

Vzdělávací obor: **Tělesná výchova**
Očekávaný výsledek učení: CZB-TEV-001-ZV9-005

Uplatňuje zásady hygieny a bezpečného chování při pohybových činnostech v prostředí sportovišť a přírody; aktivně předchází krizovým situacím a při jejich vzniku adekvátně reaguje.

Popis úrovně Splněno

- Uplatňuje základní zásady hygieny a bezpečnosti při pohybových činnostech v prostředí daného sportoviště.
- Upozorní na jakýkoli problém, který by mohl vést k ohrožení jeho bezpečí nebo bezpečí jiné osoby.
- Svým jednáním předchází nebezpečným situacím.

Bezpečnost v házené – jednání

Autor materiálu: PhDr. Jakub Forýtek

Anotace

Žáci **uplatňují zásady hygieny a bezpečného chování** při házené. Dokážou **aktivně předcházet krizovým situacím a adekvátně reagovat** při jejich vzniku. Prokazují schopnost **jednat pro prevenci** a řešit problémy v dynamickém prostředí.

Předpokladem je, že žáci mají osvojené alespoň základní herní dovednosti.

Zadání pro žáky

Zaměříme se na **bezpečnost ve hře!** Budeme se aktivně snažit, aby k žádným nebezpečným situacím nedošlo. A když se něco stane, budeme vědět, jak správně a rychle reagovat. Každý z vás je strážcem bezpečí na hřišti!

1. „Akční plán: Prevence a reakce“ (úvod a nácvik):

- Zopakujeme si **nejčastější rizika** (např. kluzká podlaha, rozvázané tkaničky, srážky, nebezpečná střelba, vstup do brankoviště).
- Nacvičíme **konkrétní akce pro prevenci a reakci**:
 - **Prevence**: Jak uklidit míč? Jak zavázat tkaničku? Jak se rozhlížet před střelbou/přihrávkou? Jak ohleduplně upozornit spolužáka? Kdy nevstupovat do brankoviště?
 - **Reakce**: Co dělat při pádu? Co dělat při srážce? Co dělat, když někdo leží na zemi? (Vždy volat učitele, pomoci kamarádovi, zastavit hru, zklidnit situaci.)
- Dnes budeme dbát i na **aktivní dodržování hygieny** (např. čisté oblečení a obuv, mytí rukou, pití z vlastní lahve). **Pamatujte, otázky hygieny a bezpečnosti jsou s námi během celé výuky tělesné výchovy!**

2. „Bezpečné jednání v praxi!“ (návěst a hra):

- Rozdělíme se do týmů. Budeme hrát zjednodušenou házenou.
- Během hry budu **záměrně ukazovat potenciálně rizikové situace. Vaším úkolem je okamžitě a správně na ně REAGOVAT a JEDNAT**, ať už jste hráči, nebo sledujete hru z lavičky.
- **Ukázky situací a vaše správné reakce. Příklady:**
 - „**Pohozený předmět na hřišti**“: Na hřišti leží předmět, po kterém může někdo uklouznout či o něj zakopnout. **Příklad žákovy reakce:** Předmět odnést z hrací plochy, případně zastavit hru.
 - „**Rozvázaná tkanička**“: Spoluhráč/protihráč má rozvázanou tkaničku. **Příklad žákovy reakce:** Hlasitě upozornit, zastavit hru.
 - „**Srážka při střelbě**“: Dva hráči se srazí (lehce a bezpečně). **Příklad žákovy reakce:** Okamžitě se k nim rozběhnout, zeptat se, jestli jsou v pořádku, zavolat učitele.
 - „**Agresivní hráč**“: Někdo hraje příliš tvrdě, strká při souboji. **Příklad žákovy reakce:** Upozornit hráče, aby hrál fér a bezpečně, zavolat učitele.
- Po každé ukázce si popovídáme: Jak jste jednali? Bylo to správně a zodpovědně z hlediska bezpečnosti či hygieny? **Vždy se zamyslíme nad bezpečností a hygienou.**

3. „Hra s ohledem na bezpečnost“ (hlavní aktivita):

- Odehrajeme **krátký turnaj v házené**.
- Hrajte s plným nasazením, ale **aktivně dodržujte všechna pravidla hygieny a bezpečného chování**.
- **Proaktivně předcházejte rizikům** (rozhlížejte se, uklízejte, upozorňujte s úsměvem, hrajte ohleduplně).
- **Reagujte adekvátně**, pokud se něco stane.

4. „Reflexe“ (závěr):

- Popovídáme si: Které situace se vám dnes podařilo vyřešit nebo jim předejít? Jak se vám dařilo být aktivním „strážcem bezpečí“? Proč je důležité nejen znát rizika, ale také pro bezpečí sám aktivně JEDNAT? Jaké mělo tvé zodpovědné (příp. nezodpovědné) jednání dopad na hru a na spoluhráče, případně diváky? Jak jsme převzetí odpovědnosti zvládli? Co jsme se naučili nového o sobě a procesech?

Vazba na klíčové kompetence

Název KK Složka KK Kód OVU	Znění OVU	Vzdělávací strategie
KK k občanství a udržitelnosti Odpovědné rozhodování a jednání KOB-ODP-000-ZV9-001	<i>Přebírá odpovědnost za věci okolo sebe a za možné dopady svých rozhodnutí vůči ostatním a okolí.</i>	- umožňuji žákovi převzít odpovědnost za uskutečnění přiměřeného úkolu, který si sám zvolí nebo s nímž se vnitřně ztotožní – nezaměřuji prostě vykonání zadaného úkolu či příkazu se skutečným převzetím odpovědnosti - stavím žáky před situace vyžadující přijetí jejich vlastního rozhodnutí (např. při řešení praktického úkolu), nezaměřuji uskutečnění něčeho na příkaz za rozhodnutí, které žák svobodně a

		odpovědně zvolil - vytvářím prostor pro otevřenou diskusi žáků o významu svobody a odpovědnosti, o jejich konkrétních projevech v různých konkrétních situacích, představuji jim a nechávám je navrhnout různé příklady, facilituji diskusi žáků a využívám osvědčené diskusní techniky
KK k řešení problémů Řešení běžných problematických situací KRP-RPS-000-ZV9-001	<i>Reflektuje osobní a společné problémy s ohledem na různé perspektivy navrhovaných řešení.</i>	- nabízím skutečné společenské problémy, kde musí žáci zvážit různé perspektivy a navrhnout udržitelná řešení, kde vyjadřují vlastní hodnoty a přesvědčení o svém vlivu na vnímání problému - zadávám projekty nebo eseje na zadané téma, které vyžadují analýzu problému - nabízím ve třídě případové studie nebo projekty zaměřené na skutečné sociální problémy - zaměřuji se na to, aby žáci analyzovali tyto situace z různých perspektiv a diskutovali o možných řešeních a jejich důsledcích

Metodický komentář pro učitele

- **Průřezová problematika:** Zdůrazněte, že otázky hygieny a bezpečnosti jsou průřezové během celé výuky tělesné výchovy. Jsou to principy, které se projevují v každém našem jednání a pohybu.
- Tato aktivita předpokládá, že žáci již znají a umí pojmenovat rizika. Nyní se zaměřujeme na praktickou aplikaci a jednání.
- **Příprava:** Mějte připravené scénáře rizikových situací typických pro házenou, které budete názorně (a bezpečně!) demonstrovat.
- **Důraz na „jednání“:** Opakovaně zdůrazňujte, že nestačí jen vědět, ale je potřeba **aktivně jednat**. Co pro to uděláš? Jak tomu zabrániš? Jak pomůžeš?
- **Nácvik reakce a prevence:** S žáky nacvičte konkrétní akce pro prevenci a adekvátní reakci.
- **Role učitele:**
 - „**Režisér a supervizor**“: Vede demonstrace, zajišťuje jejich bezpečnost a plynulost. Dohlíží na správnost reakcí žáků.
 - „**Manažer rizik**“: Aktivně prochází hřištěm, kontroluje bezpečné prostředí a chování žáků v průběhu turnaje.
 - „**Kouč reflexe**“: Vede závěrečnou debatu, pokládá otázky, které vedou k hlubšímu pochopení problematiky a k motivaci k aktivnímu jednání.
- **Závěrečná diskuse:** Zaměřte se na to, co žáci objevili a jak to mohou aplikovat nejen ve sportu, ale i v běžném životě.

Popis ověřování

Ověřování probíhá především **pozorováním učitele** a **posouzením závěrečné reflexe**.

1. **Během „Akčního plánu“:**
 - **Pochopení a nácvik:** Žáci se aktivně zapojují do nácviku preventivních a reakčních postupů a provádějí je **správně a bezpečně**?

2. **Během „Bezpečného jednání v praxi!“:**

- **Kvalita jednání pro prevenci:** Je jejich jednání proaktivní a směřuje k zamezení problému (např. okamžité zvednutí pohozeného předmětu na hřišti ze země)?
- **Kvalita adekvátní reakce:** Jsou jejich reakce na demonstrovanou situaci adekvátní a bezpečné (např. zavolat učitele, pomoci)?

3. **Během „Házenkářského turnaje“:**

- **Aktivní uplatnění zásad:** Hrají žáci podle pravidel a s ohledem na bezpečnost a hygienu bez nutnosti zásahu učitele?
- **Proaktivní chování:** Snaží se žáci aktivně předcházet rizikům (rozhlížejí se, upozorňují na nebezpečné chování)?
- **Adekvátní reakce:** Reagují žáci správně a rychle na případné drobné incidenty v průběhu hry?

4. **Během „Reflexe“:**

- Jsou žáci schopni vysvětlit, proč je důležité **nejen znát rizika, ale také pro bezpečí aktivně jednat**?
- **Vyhodnocují** žáci, zda a do jaké míry převzetí odpovědnosti zvládli? Vyhodnocují, co se naučili nového o sobě a procesech?
- Dokážou pojmenovat konkrétní situace, kde se jim podařilo jednat pro podporu bezpečnosti?

Ověřujte především **schopnost žáků aplikovat znalosti do praxe, proaktivně předcházet rizikům, adekvátně reagovat a převzít zodpovědnost za bezpečné a hygienické prostředí prostřednictvím vlastního aktivního jednání.**